

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet och med förslag till lagar som har samband med det

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet och med förslag till lagar som har samband med det (RP 73/2026 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och försvarsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Följande utlåtanden har lämnats i ärendet:

- försvarsutskottet FsUU 9/2026 rd
- grundlagsutskottet GrUU 39/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Annika Naskila, utrikesministeriet
- ledande expert Leena Ritola, utrikesministeriet
- regeringssekreterare Tuukka Einola, försvarsministeriet
- militärjurist Kaisa Ala-Sankila, Huvudstaben
- kommandör Tuomas Hellsten, Huvudstaben.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Verket för finansiell stabilitet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet.

Betänkande UtUB 5/2026 rd

Som ett led i processen för anslutning till Nato har Finland anslutit sig till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato Sofa) och till protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet). Enligt Parisprotokollet kan protokollet kompletteras med ett bilateralt avtal mellan en mottagande stat och ett militärstrategiskt högkvarter (kompletterande avtal). Inga militära högkvarter eller organisationer inom Nato inrättas genom det kompletterande avtalet.

I Parisprotokollet föreskrivs det bland annat om Natos militärstrategiska högkvarters status som juridisk person och om privilegier och immunitet för Natos internationella militära högkvarter och deras personal genom att de militära högkvarteren och deras personal omfattas av bestämmelser i Nato Sofa.

Utöver bestämmelser som preciserar och utvidgar bestämmelserna i Parisprotokollet innehåller det kompletterande avtalet även helt nya bestämmelser om exempelvis användning av lokaler och områden, tillstånd, avtalsentreprenörer, utbildning och telekommunikation samt immunitet och privilegier för högt uppsatt personal. Det kompletterande avtalet utgör i praktiken ett sådant avtal om huvudkontor som internationella militära högkvarter och organisationer inom Nato behöver ingå med värdlandet för att möjliggöra effektiv verksamhet i värdlandet. Det kompletterande avtalet är allmänt tillämpligt på alla Natos militära högkvarter och andra militära organisationer i Finland som omfattas av Parisprotokollet, såsom Natos kompetenscentrum.

Det kompletterande avtalet ska träda i kraft fjorton (14) dagar efter den dag då Republiken Finlands regering skriftligen har meddelat att de nationella förfaranden som ikraftträdandet kräver har slutförts.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i det kompletterande avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

I propositionen föreslås dessutom sådana ändringar i utlänningslagen, lagen om statliga affärsverk, fordonslagen, militärfordonslagen, lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten, lagen om försvarsmakten, lagen om markstationer och vissa radaranläggningar, lagen om militär krishantering, mervärdesskattelagen, punktskattelagen, bilskattelagen och tullagen som följer av avtalet. Ändringarna i dessa lagar avses träda i kraft senast när avtalet träder i kraft för Finlands del.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Propositionen gäller nationellt godkännande och sättande i kraft av protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget, det vill säga ett avtal som kompletterar Parisprotokollet (Supplementary Agreement). Utöver lagen om sättande i kraft av avtalet innehåller propositionen också förslag till ändring av vissa andra lagar.

Betänkande UtUB 5/2026 rd

(2) Som ett led i processen för anslutning till Nato har Finland anslutit sig till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato Sofa) och till protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet). Riksdagen godkände Nato Sofa och Parisprotokollet den 19 mars 2024 utifrån utrikesutskottets betänkande (UtUB 2/2024 rd).

(3) I Parisprotokollet föreskrivs det bland annat om Natos militärstrategiska högkvarters status som juridisk person och om privilegier och immunitet för Natos internationella militära högkvarter och deras personal genom att de militära högkvarteren och deras personal omfattas av bestämmelser i Nato Sofa. Både Nato Sofa och Parisprotokollet är integrerade delar av Natos avtalssystem, vars syfte är att skapa faktiska förutsättningar för militärt samarbete inom Nato. Utrikesutskottet har vid ratificeringen av bestämmelserna i Nato Sofa och Parisprotokollet behandlat avtalen ingående (UtUB 2/2024 rd).

(4) Det kompletterande avtalet skapar rättsliga förutsättningar för Finlands fulla deltagande i Natos ledningsstrukturer genom att stödja Finlands förmåga att fungera som mottagarstat för högkvarter i alliansen. Det kompletterande avtalet är allmänt tillämpligt på alla Natos militära högkvarter och andra militära organisationer som är och kommer att vara verksamma i Finland och som omfattas av Parisprotokollet. Enligt nuvarande uppgifter ska det kompletterande avtalet i fråga om de former av högkvarter som är eller kommer att vara verksamma i Finland tillämpas på Natos marktaktiska ledning i S:t Michel (Multi Corps land Component Command, MCLCC) och på den enhet för ledningssystem (Nato Deployable CIS Module, DCM) som inrättas i Riihimäki. Dessa ingår i Natos ledningsstruktur.

(5) Det kompletterande avtalet preciserar och utvidgar bestämmelserna i Nato Sofa och Parisprotokollet. Avtalet preciserar privilegierna och immuniteten för högkvarter i alliansen samt förhållandena mellan dem och Finland. Avtalet innehåller dessutom bestämmelser om vilken status personalen vid högkvarter i alliansen, avtalsentreprenörer och deras anhöriga har i Finland. Det kompletterande avtalet innehåller också bestämmelser som inte ingår i Parisprotokollet. Dessa är till exempel bestämmelser om användning av lokaler och fastigheter, immunitet och privilegier för högt uppsatt personal, avtalsentreprenörer, utbildning, tillstånd och telekommunikation. Utskottet har inget att anmärka på propositionens skrivningar om dem.

(6) Avtalet spelar en viktig roll som rättslig förutsättning för det praktiska samarbetet. Det bedöms inte ha några betydande konsekvenser för Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, utan det handlar om att följa och verkställa den utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska linje som redan har bildats i samband med anslutningen till nordatlantiska fördraget, Nato Sofa och Parisprotokollet. Inga militära högkvarter eller organisationer inom Nato inrättas genom det kompletterande avtalet i sig.

(7) När det gäller propositionens administrativa och ekonomiska konsekvenser hänvisar utskottet till försvarsutskottets utlåtande, där det konstateras att genomförandet av avtalet förutsätter myndighetssamarbete mellan bland annat Försvarsmakten, polisen, Gränsbevakningsväsendet, tullmyndigheterna och andra myndigheter. Avtalet innebär nya uppgifter till exempel i fråga om säkerhetsarrangemang, tillståndsförfaranden, underhåll av

Betänkande UtUB 5/2026 rd

informationssystem och administrativ samordning (FsUU 9/2026 rd). Enligt propositionen medför detta enstaka behov av ytterligare resurser för Försvarsmakten.

(8) Utrikesutskottet anser att propositionen behövs och stöder den, men med anmärkningarna nedan.

Behandlingsordning

(9) I propositionen ingår ett omfattande avsnitt om behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordningen. Det konstateras i propositionen att eftersom avtalet kompletterar Parisprotokollet ska bestämmelserna i avtalet bedömas särskilt i förhållande till grundlagsutskottets utlåtande om godkännandet av Nato SOFA och Parisprotokollet (GrUU 2/2024 rd) och motiveringarna till lagstiftningsordningen enligt regeringens proposition om godkännande av dem (RP 90/2023 rd).

(10) I propositionen föreslås det att det kompletterande avtalet ska godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet ska behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

(11) Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ingående behandlat ovan nämnda frågor (GrUU 39/2026 rd). Grundlagsutskottet anser sammantaget att artikel 26.1 i avtalet som helhet bedömt inte i någon nämnvärd utsträckning, åtminstone inte i utvidgande riktning, avviker från de bestämmelser i Nato Sofa och Parisprotokollet som gällde grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 2/2024 rd). Enligt grundlagsutskottets uppfattning innebär artikel 26.1 i det kompletterande avtalet inte mer än ett för helheten oväsentligt tillägg eller ändring och högst en mindre utvidgning av det undantag från grundlagen som gjordes i det sammanhanget, utan att den helhetsreglering som stiftats som undantag förändras till sin karaktär. I väsentliga delar är det fråga om ett förtydligande av regleringen i förhållande till det som redan godkänts som en del av Nato Sofa och Parisprotokollet.

(12) Enligt grundlagsutskottets uppfattning innebär artikel 26.1 i det nu aktuella avtalet inte en sådan utvidgning av det undantag från grundlagens bestämmelser om suveränitet som gjorts genom Nato Sofa och Parisprotokollet att avtalet av denna orsak i enlighet med 94 § 2 mom. i grundlagen skulle behöva godkännas med två tredjedelars majoritet och ikraftträdandelagen behandlas i inskränkt grundlagsordning enligt 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt grundlagsutskottets uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till ikraftträdandelag behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Verkställighet och uppföljning

(13) Det kompletterande avtalet innehåller bestämmelser om ingående av tillämpningsarrangemang. Dessa har konstaterats omfatta åtminstone Garrison Support Arrangement, som gäller värdlandsstöd för orten för högkvarter i alliansen. En effektiv verkställighet av avtalet kan dessutom kräva att anvisningar på olika nivå utarbetas för både högkvarteren och deras personal.

Betänkande UtUB 5/2026 rd

(14) I anslutning till genomförandet och uppföljningen av avtalet anser utrikesutskottet det motiverat att statsrådet gör en övergripande bedömning av de omständigheter som hänför sig till det kompletterande avtalet och över huvud taget Natos närvaro i Finland när erfarenheterna av tillämpningen har ökat och lämnar en utredning i ärendet till riksdagen i lämplig form. Utskottet godkände ett ställningstagande med samma innehåll också i samband med behandlingen av Natos framskjutna markstyrkor (UTPJ 17/2026 vp - UTP 2/2026 vp; UaVEK 7/2026 vp).

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om avtalet mellan Republiken Finlands regering samt Alliansens militärstrategiska högkvarter i Europa och Alliansens militärstrategiska högkvarter för transformation om komplettering av Parisprotokollet

Artikel 15. Bankkonton och valuta.

(15) Insättningsgarantin för bankkonton för högkvarter i alliansen enligt finsk lagstiftning: Artikel 15 i det kompletterande avtalet innehåller bestämmelser om bankkonton och valutor för högkvarter i alliansen samt om de bestämmelser och förfaranden som ska tillämpas på dem. Enligt artikel 15.1 i avtalet ska insättningar på konton som innehas av högkvarter i alliansen som beviljas internationell finansiering i enlighet med beslut C-M(69)22 garanteras av Finland under förutsättningarna i gällande finsk lagstiftning.

(16) I propositionsmotiven konstateras följande om den ovannämnda avtalsbestämmelsen: "Insättningar på konton som innehas av högkvarter i alliansen som beviljas internationell finansiering i enlighet med beslut C-M(69)22 garanteras av Finland under förutsättningarna i gällande finsk lagstiftning. Högkvarterets insättningar kan alltså under förutsättningarna i gällande finsk lagstiftning omfattas av den finländska insättningsgarantin, som upprätthålls av Verket för finansiell stabilitet."

(17) Utrikesutskottet noterar att propositionsmotiven kan ge en felaktig uppfattning om rättsläget med avseende på ställningen för högkvarterets insättningar med avseende på Finlands gällande lagstiftning.

(18) Enligt det kompletterande avtalet bestäms insättningsgarantin för högkvarterets insättningar enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning. De insättningar som omfattas av insättningsgarantin i Finland definieras i 1 kap. 3 § 1 mom. 12 punkten i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet. Offentliga samfunds insättningar är enligt denna bestämmelse inte sådana insättningar som ersätts. Med tanke på insättningsgarantin ska högkvarter i alliansen betraktas som offentliga samfund. Med tanke på tillämpningen av lagstiftningen noterar utrikesutskottet att det i enlighet med det som sägs ovan följer av Finlands nationella lagstiftning att medlen på de konton som hör till högkvarter i alliansen inte omfattas av Finlands insättningsgaranti.

Betänkande UtUB 5/2026 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner överenskommelsen i proposition RP 73/2026 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—13 i proposition RP 73/2026 rd utan ändringar.

Helsingfors 9.6.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Antti Kaikkonen cent
medlem Anne Kalmari cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Antti Lindtman sd
medlem Veijo Niemi saf
medlem Tytti Tuppurainen sd
ersättare Sanna Antikainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.